



UiT Norges arktiske universitet

Uteskole og fagfornyelsen

Hva kan uteskole, dybdelæring i fagfornyelsen og tverrfaglig arbeid i skolen være?

Ingrid Frenning, førstelektor i kroppsøving, ILP



Kilder

- Jordet, A. N. (2010). *Klasserommet utenfor: tilpasset opplæring i et utvidet læringsrom*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Jordet, A. N. (2011). Uteskole – i en utdanningspolitisk brytningstid. *Unge pædagoger*, (4), 47-55.
- Unhjem, A. & Frenning, I (in press) *Det største klasserommet er alltid ledig – erfaringsbasert læring i skolens uterom*. Universitetsforlaget
- Rudaa, H. Forelesning på fagdag om Uteskole
- *Aktivitetshäfte*, Frenning, Rudaa og Skoglund (2006)

Uteskole

- Uteskole er en måte å arbeide med skolens innhold på hvor elever og lærere bruker nærmiljø og lokalsamfunn som ressurs i opplæringen – for å supplere og utfylle klasseromsundervisningen. Uteskole innebærer regelmessig og målrettet aktivitet utenfor klasserommet.
- skolens omgivelser brukes som *læringsarena* og *kunnskapskilde*
- utvidede muligheter for lekbaserte, problemløsende og praktiske læringsaktiviteter
- læringen gjennom bruk av *hele* kroppen, i kommunikasjon og samhandling med andre

Gjennom uteskole

Lære elevene:

Ta ansvar for framtida
Påvirke/ medvirke
Vurdere miljøspørsmål
Utvikle holdninger
Forstå sammenhenger
Være aktiv i natur
Oppleve / iaktta natur
Være i/ bli glad i natur

Forskning på uteskole

- Relativt utbredt på 1. og 2. trinn i Norge
- Økning i vestlige land, særlig Skandinavia
- Bekymring for at økt fokus på tester og formell læring reduserer uteskolens status

Elevene

- Positive effekter på helse, trivsel, motivasjon, fysisk aktivitet, sosiale ferdigheter og skolefaglig læring

Uteskolelæreren

- Entusiastisk, motivert og har et positivt forhold til friluftsliv
- Beskriver det pedagogiske arbeidet som berikende, men krevende
- Mange opplever at de blir faglig isolert ved egen skole

Skolen

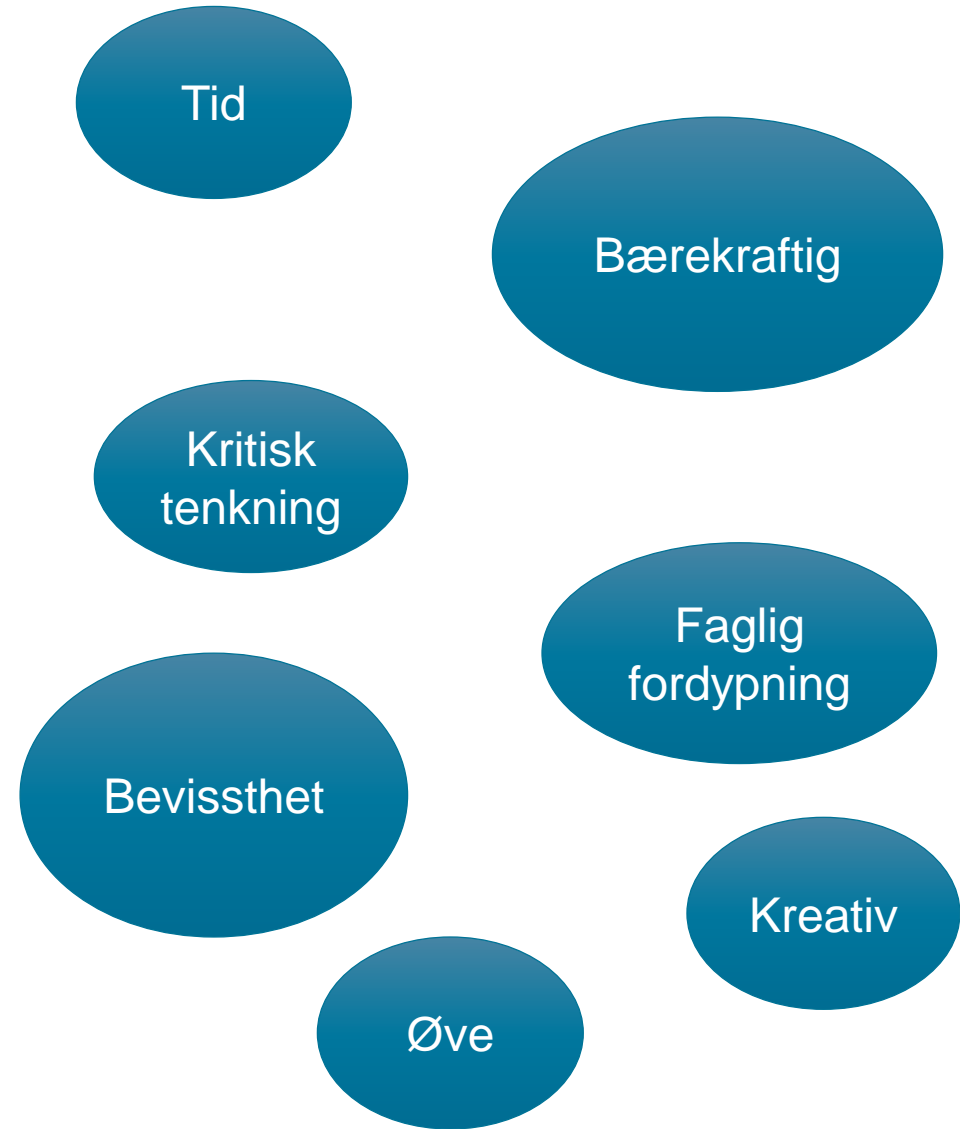
- Kvalitet og omfang avhenger ofte av lærerens interesse og kompetanse
- Støtte fra ledelsen er en forutsetning

Uteskole i morgendagens skole

Noen tanker om ny læreplan;

- Hvorfor fornying?
- Ny struktur

- Uteskole – en arbeidsmåte for å oppnå flere mål i den nye læreplanen

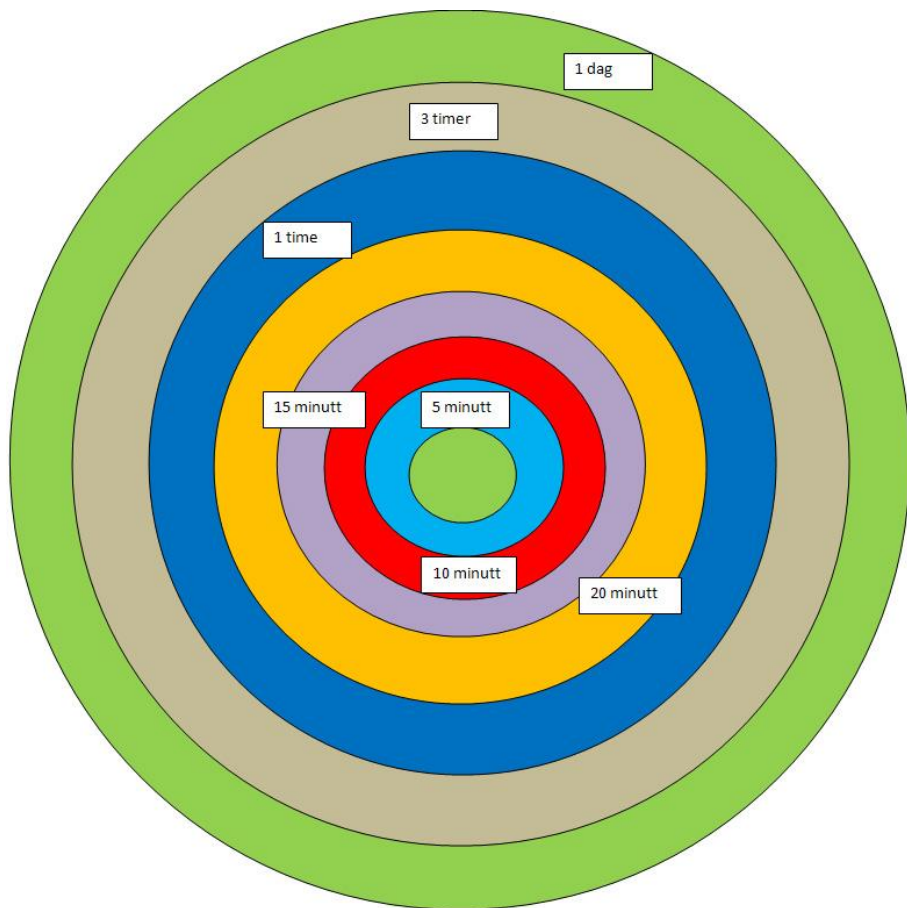


Dyblelæring

- Dybdelæring kan defineres som dyptgripende kognitiv forandring. Det vil si læring som bryter med vår måte å tenke på og som har store konsekvenser for hvordan kunnskap organiseres i det kognitive systemet. Det er tre måter dette kan skje på.
- (1) kreative innsikter forandre måten vi oppfatter problemer, slik at vi kan tenke oss frem til nye løsninger på problemer.
- (2) kan overføring av læring spesifisere generelle handlingsregler, som har dype konsekvenser for hvordan vi tilpasser oss miljøet rundt oss.
- (3) kan endring av antagelser endre vår forståelse av verden som går langt utover den informasjonen fra miljøet endringen forårsakes av.



Hva må til for at uteskole blir god?



- Glede, entusiasme, tilpasset opplæring, variasjon, lyst til å lære og psykisk helse
- Tverrfaglighet, løse utfordringer, relasjonsbygging, turglede og bli glad i naturen
- Regelmessig – ukentlig uteskole på faste dager.
- Engasjerte lærere

NORSK

- Klappe og telle stavelser på uteord
- Rime på ting vi finner ute, finne hver vår gjenstand
- Lytte ut lyder først, sist, midt i på gjenstander vi finner ute
- Finne gjenstander med gitt lyd
- Forme bokstaver i sand eller snø. (Kunne skrive stort.)
- Forme bokstaver med gjenstander som små steiner, pinner, strå, blad, skjell o.s.v
- Forme bokstaver med kroppen

MATEMATIKK

- Høy – lav, tung – lett, kort – lang, større enn – mindre enn, like stor
- Telleøvelser i fjæra , telle steiner og skjell
- Telleøvelser i skogen , telle trær i gitt område, telle greiner, telle kvister på grein, telle tråder vi henger opp i et tre o.s.v.
- Sortere etter størrelse, farge, form
- Gjøre antall større og mindre ved hjelp av konkreter ute (addisjon og subtraksjon)

BÅL 1.- 4. klasse

- **MÅL FOR AKTIVITETEN:**
- **Få kjennskap til og kunnskap om bål; varme, trekk, ved, kniv, valg av sted og sporløs ferdsel.**
- **TVERRFAGLIGHET: Kroppsøving og naturfag.**
- **KOMPETANSEMÅL:**
- **Kroppsøving**
- være med i aktiviteter som utfordrer hele sanseapparatet og koordinasjonen,
- bruke enkle hjelpemiddel og redskaper for opphold i naturen,
- samtale om regler som gjeld for opphold i naturen, og kunne praktisere sporløs ferdsel,
- vise evne til samhandling i ulike aktiviteter
- **Naturfag**
- stille spørsmål, samtale og filosofere rundt naturopplevelser og menneskets plass i naturen
- delta i ulike aktiviteter ute i naturen og fortelle om det som er observert



VI LAGER ASTTAHAT

2.-10. årstrinn

- **MÅL:**
- Lære å mestre spikking med kniv. Lage tradisjonell samisk bruksgjenstand av naturmaterialet bjørk, selje eller rogn. Bruke vandringsstaven på tur.
- **KOMPETANSEMÅL:**
- **Naturfag:**
- Delta i ulike aktiviteter ute i naturen og fortelle om det som er observert. (Etter 2. årstrinn)
- **Kroppsøving:**
- Bruke enkle hjelpemidler og bruksredskaper for opphold i naturen. (Etter 4. årstrinn)
- Praktisere enkle aktiviteter med røtter i samisk tradisjon. (Etter 7. årstrinn)
- **Kunst og håndverk:**
- Planlegge og lage enkle bruksgjenstander. Lage enkle bruksgjenstander gjennom å spikke. (Etter 4. årstrinn)
- Lage funksjonelle bruksgjenstander, vurdere kvaliteten på eget handverk (Etter 10. årstrinn)



BASISKUNNSKAP: Asttahat er det samiske navnet for en stav som man roter i bålet med for å få opp glør. Den kan også brukes til å holde kjelen på og som vandringsstav. Å lage denne er en fin aktivitet rundt leirbålet. Asttahat eller kjelestikke/ildrake kan vise til lang tradisjon i mønsterbruken. Under reinflytting var og er det vanlig å raste underveis. Det var vanlig å legge igjen en asttahat/ ildrake med navn og dato, slik at neste siida som passerte kunne se hvem som hadde vært der og når de hadde passert. (En fin måte å kommunisere på, en form for brevveksling.) Denne skikken lever enda særlig blant den eldre generasjon. Bruk asttahat som vandringsstav, den tykkeste enden ned mot marka. Staven er god å stø seg på når du vandrer i ulent terreng.